

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ו כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית יח | דף הכולל: ביצה מ.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרס"ה עד תחילת סימן תרס"ז.
מוסר: דבר בעיתו - הקדמה מ"והנה כאשר נפקח" עד תחילת פרק א'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ד' 'והשביעית' עד פרק ה' 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מדהים: העצם עפה לכיוון הקיר! | מעשה במאה ותשע-עשרה מגבות | "שמעתי שראש
הממשלה מגיע לכאן מחר" – אמרה האשה לחזו"א | 2283

להודות ולהלל

כשהאברך סיים לשטוח באוזניי את סיפורו, הוא תפס את עצמו ואמר: "בעצם מה יש בסיפור הזה שאני כל כך מתרגש ממנו? ביג-דיל, בסך הכל מצאתי טרמפ ומצאתי שמן זית... למה אני מספר את זה בכלל?"

"להודות ולהלל לשמן הגדול" - מתוך שיחתו של הגה"צ רבי פנחס דוד בונקר שליט"א

לפני מספר שנים נכנס אלי אברך שהסתובב כאן באחד מימי החנוכה ואמר: "אני חייב לספר לכם סיפור של השגחה פרטית מופלאה שהתרחש עמי אתמול בעיתותי ערב". הייתי אוזני ואותו יהודי סיפר: "אתמול יצאתי מבית לתפילת ערבית לפני הדלקת הנרות, והנה נזכרתי שתקלה קרתה ברכבי, כך שלא אוכל לנסוע עמו אל ביהכנ"ס הקהילתי הנמצא במרחק ניכר. החלטתי לעצור טרמפ. יצאתי אל הכביש והושטתי אצבע. שניות חלפו עד שיהודי עצר לי ברכבו ושאל אותי לאן פני מועדות, סיפרתי שאני מחפש להגיע אל בית-הכנסת ושרכבי מושבת. הוא אמר לי שהוא בדיוק נוסע לתפילה והזמין אותי בטוב לבב להצטרף אליו בנסיעתו".

מה מתברר, שאותו יהודי טוב לב לא הבין שהאברך מעוניין להגיע לבית-כנסת מסוים בו הוא נוהג להתפלל; הוא חשב שהוא רוצה להגיע לבית-כנסת סתם, כל ביהכנ"ס שיש בו כעת מניין ערבית. האברך ירד ליד ביהכנ"ס שהוא ונכנס אחרי היהודי להתפלל ערבית.

ימי החנוכה הם הזמן המוכשר להתחיל בעבודת הודאה להקב"ה. להתחיל למצוא את הקב"ה בכל דבר במהלך סדר היום שלנו, לראות את הטובות שהוא מטיב עמנו ולהודות לו. יש לך כיסא לשבת עליו ושולחן להניח עליו את הנצרך - תודה על כך להקב"ה; אתה נכנס הביתה ובלחיצת מתג הבית כולו מואר לך - תודה על כך לאביך שבשמים, יוצר אור; אתה הולך בדרכך ומכר שעובר על ידך מחייך אליך ומברך אותך - תודה להקב"ה, הרי אותו מכר היה יכול להיות בדיוק סר וזעף ולהחמיץ לך פנים. כשהוא מחייך אליך, קח את זה בהכרה שהנה, אבא שבשמים מחייך אליך וכמובן תמהר להודות לו מקרב לב. כך על כל דבר ודבר, קטן כגדול, להודות שוב ושוב: תודה לך ה'; יישר כוחך אבי שבשמים... כשאתם מתרגלים לחיות עם תחושת הודאה כזו, הוא מחזק רק יותר ויותר את הקשר ואת הדביקות שלו אל הקב"ה. הוא מתחיל להרגיש שהוא דבוק אל אלוהיו בכל אשר יפנה. הרי לכם דוגמה חיה של אדם שמודה להקב"ה עד שהוא מכיר בטובתו ורואה אותו עלי אורח חיו:

ומספר את זה? ביג-דיל, סך הכל מצאתי טרמפ ומצאתי שמן זית... למה אני מספר את זה?"

אולם אני אמרתי לו: שור נא וראה, אתה למדת לפני החנוכה על אור ימי החנוכה, על אור ההודאה, על כמה יש לנו להביט בכל הקורה עמנו ולראות את הטובה שהקב"ה עושה עמנו. והנה אתה פתאום מרגיש חיבור חזק כל-כך עם מי שאמר והיה העולם. הרגשת שהוא-הוא זה המזמן לך את הטרמפ, את הנסיעה הלוך ושוב, והוא-הוא זה המפגיש אותך עם בקבוק שמן הזית שלא זכרת כלל שהוא חסר לך...

ככה זה, כשמתחילים לחפש את הקב"ה בכל פרט ופרט בחיינו ומרבים להודות לו, נרקם קשר חזק ואמיץ בין האדם ליוצרו, קשר המניב פלאות ברוחניות ובגשמיות.

(גיליון אור החסידות)

"במבואת בית הכנסת" - ממשיך האברך ומספר לי - "שמת לב שעומד דוכן ומוכר מוצרי חנוכה, בקבוקי שמן הזית הצהבהב שניצבו מסודרים כחיילים, הזכירו לי שנשכח ממני לקנות שמן זית. הבנתי שה' עשה עמי חסד שאגיע הנה ואקנה בקבוק שמן זית, אחרת הייתי מגיע לשעת הדלקת הנר ומוצא את עצמי בלי שמן זית למאור, בשעה שמרבית החנויות סגורות לרגל החג. "התפילה מסתיימת ואותו יהודי ניגש אלי ושואל אותי אם אני רוצה שיקפיץ אותי חזרה לביתי, מאחר והוא חוזר מאותו הכיוון. שבתי עמו הביתה להדלקת הנרות כשבקבוק השמן בידי ולא הפסקתי להודות להקב"ה על כך שזימן לי נסיעה מדלת הבית עד דלת ביהכנ"ס וחזור, ואף זימן עד לידיי את בקבוק השמן החסר". כשהאברך סיים לשטוח באוזניי את סיפורו, הוא תפס את עצמו ואמר: "בעצם מה גדול בסיפור הזה שאני מרוגש ממנו

הסיפור היומי

כשהמוכר ראה את כל זה, עמד כשראשו מושפל ודמעות מבצבצות בעיניו, ובקול חנוק אמר לי: "יש לי מזל שדווקא אתה באת לקנות, מידת האמת שלך הצילה אותי!"

אמרתי לו: "אמנם אני רואה מה שכתוב על הקופסא מבחוץ, אבל אינני יכול לחתום כי אין אני יודע מה יש בפנים". אמר לי המוכר: "אבל אינני יכול לתת לך את המגבות בלי חתימה שאתה מאשר שלקחת את זה", ואני אמרתי לו: אני יכול לחתום רק שלקחתי את הקופסאות, וארשום שראיתי מה שכתוב על כל קופסא וקופסא, אבל לא יותר מזה! המוכר התעקש ואמר: "אתה חייב לחתום שלקחת 120 מגבות", ואני אמרתי לו שאינני יכול לחתום...

כששמע המוכר את דבריי התעצבן מאוד, והלך ופתח קופסא אחת, והוציא חבילה אחת מפלסטיק, שבתוכו היו שש מגבות, והראה לי שיש בקופסא חמש חבילות פלסטיקים כאלו, נמצא שחמש חבילות כפול שש מגבות זה שלושים מגבות, הרי שלך לפניך שבקופסא הזאת יש שלשים מגבות, וכן הדבר בכל קופסא וקופסא, נמצא שבכל הקופסאות ביחד יש מאה ועשרים מגבות. ואני התעקשתי שאני לא ראיתי שבתוך הפלסטיק יש שש מגבות. אתה אומר לי שיש כאן מאה ועשרים מגבות - אמרתי לו, אבל אני לא ראיתי את זה ואינני יכול לחתום. לבסוף אמר לי בעל החנות "בסדר, לך תספור את כל המגבות..."

אומר ר' שמואל: מיד התחלתי לספור כל המגבות, עברתי מגבת אחר מגבת, ספרתי כל החבילות של המגבות אחת אחר השניה. בראשון היה שש מגבות, לקחתי את הפלסטיק השני, היה שם שש מגבות, ועוד שש, ועוד שש, ולקחתי עוד חבילה, ולפתע ראיתי שיש שם רק חמש מגבות! ספרתי עוד פעם, והנה אמת

מספר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

לפני כשבועיים עלה לתורה בבית מדרשנו הגבאי הנאמן דקהילתנו הנגיד החסיד ר' יהושע הלוי וויינפעלד הי"ו - לעליית מפטיר - ובעת ה"מי שברוך", נדב לקנות מגבות חדשות למקוה. ביום חמישי פרשת תולדות העעל"ט, הגיע לביהמ"ד העסקן הנודע הרה"ח ר' שמואל אונגאר הי"ו, והביא עמו כמה קופסאות עם מגבות והניחם בביהמ"ד. אח"כ התקשר אלי לומר, שהנדבן ר' יהושע רצה לשלוח מקודם את החברה שמסדרים לו בקביעות את הדברים שהוא צריך - שהם יביאו את המגבות, אך מפני שנבצר מהם לבוא ולא אסתייעא מילתא להביאם, לכן - אומר ר' שמואל - שילם לי ר' יהושע כסף מלא כדי שאני אביא לכאן את המגבות היום, כדי שהמגבות החדשות יהיו כבר בביהמ"ד קודם שבת קודש.

ואז אמר לי ר' שמואל: "ועכשיו ברצוני לספר לכם סיפור נפלא מאד שאירע היום!", וכך סיפר:

כשהגעתי לחנות של המגבות, ואמרתי שבאתי לקחת את המגבות להמקוה של קהילת סאנטוב, הוציאו לי את הקופסאות של המגבות, והגישו לי דף שאחתום שם את חתימתי לאשר שלקחתי מאה ועשרים מגבות. אמרתי לבעל החנות שאינני יכול לחתום על זה, כי אינני יודע כמה מגבות יש כאן. אמר לי המוכר: "מה הבעיה, תסתכל! - על כל קופסא יש מספר שמציין כמה מגבות יש בתוכו - תעשה חשבון מכל המספרים שכתובים על הקופסאות, וביחד זה יוצא 120".

מבצבצות בעיניו, ובקול חנוק הוא אמר לי "יש לי מזל שדייקא אתה באת, והתעקשת שלא לקחת את המגבות מבלי לספור אותן, מידת האמת שלך הצילה אותי, הייתי יכול לעבור את כל ימי חיי ולא לדעת כלל שגנבתי איזה דבר מאחד, וכשהייתי מתוודע לכך, וואלט שוין געווען צו שפעט" [כבר היה מדי מאוחר]...

(נעם שיח)

נכון הדבר, יש שם רק חמש מגבות, הראיתי למוכר, הוא ספר ואכן ראה לתדהמתו שיש שם רק חמש מגבות, אמרתי לו תספור עוד פעם, הוא ספר ואכן היו שם רק חמש מגבות! הוא לא האמין מה שקורה שם, המשכתי לספור, בסוף ספרתי כל המגבות ביחד, והיה שם מאה ותשעה עשר מגבות!! המוכר ראה את כל זה, ועמד כשראשו מושפל ודמעות

פרשת השבוע

"שמעתי שראש הממשלה מגיע לכאן מחר", אמרה האשה לחזון איש. "יש לי קיוסק ברחוב רוטשילד בת"א ומס הכנסה עושים לי צרות, שהרב שיבקש מראש הממשלה שידאג שמס הכנסה יירדו מהקיוסק שלי"...

וייען יוסף את פרעה לאמר...

נכנס עסקן פלוני וחבר כנסת אלמוני, ועוד אחד ועוד אחד. ותוך כדי כך נכנסה אשה אחת לחזון איש ואמרה לו: "שמעתי שראש הממשלה אמור להיות פה מחר, יש לי קיוסק ברחוב רוטשילד בתל-אביב ומס הכנסה עושים לי צרות, אני מבקשת מהרב שיבקש מראש הממשלה שידאג שמס הכנסה ירדו מהקיוסק שלי..."

כאשר היא סיימה את דבריה ויצאה, אמר החזון איש לסובבים אותו: מכל האנשים שבאו לכאן, היא היחידה שדיברה לעניין... רוצים ללמד את החזון איש כיצד לדבר 'דיפלומטית'... גם יוסף שנפגש עם פרעה, היה צריך לדבר 'דיפלומטית', אבל בא מלאך ולימד אותו...

(יחי ראובן)

כידוע, בעיצומו של המאבק נגד גיוס בנות הביע ראש הממשלה דאז את רצונו להיפגש עם החזון איש. כאשר שאלו את החזון איש אם הוא מסכים לפגישה, הוא השיב כי דלתו פתוחה לכולם ומי שרוצה לבוא יכול לבוא.

כמה ימים קודם הפגישה המיועדת, החלו להגיע לחזון איש כמה וכמה אנשים משלנו, שומרי תורה ומצוות, אישי ציבור, כדי לייעץ לו כיצד לדבר עם אותו ראש ממשלה. הם אמרו לחזון איש: ראש הממשלה מדבר בלשון 'דיפלומטית', ולכן צריך לדבר איתו באותו לשון. החזון איש הרי אינו יודע לדבר 'דיפלומטית', לכן הם ביקשו לתת עצות לחזון איש, מה להשיב לו אם הוא ישאל כך או יאמר כך.

ענינא דיומא - חנוכה

מתארחים בחנוכה? מתי ניתן לצאת ידי חובת הדלקה במקום האירוח ומתי לא? וכיצד משתתפים בהדלקת בעל הבית?

דיני חנוכה, בתוספת פרטים רבים המיוחדים לחנוכה תשפ"ב - מתוך דפי 'הלכה למעשה' מהרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

3. הבאים להתארח ליום יומיים בחנוכה או אפילו לכל ימי החנוכה, כגון יחיד, זוג או משפחה, אם יש באפשרותם, ידליקו לעצמם (משנ"ב תרע"ז, ה). ואם לא מדליקים לעצמם, חייבים להשתתף בהדלקה - כדלהלן ובוודאי כאשר יש להם חדר המיוחד להם לשינה, אופן ההשתתפות - לצאת בהדלקת הבית, ב"השתתפות בפרוטה", היינו: או שיתנו 10 אגורות ["פרוטה" בכסלו תשפ"ב -

התארחות ונסיעות בימי החנוכה

1. כשנמצאים רק להדלקה אצל סבא וסבתא או אדמו"ר או צדיק, אין יוצאים ידי חובה, אפילו מתכבדים שם במאכל ומשקה, ושרים, ונשארים שם אפילו כמה שעות - שאין זה לא מקום השינה ולא האכילה.
2. המתגורר בקביעות [אכסנאי] אצל משפחה, כבר 30 יום מלפני חנוכה, נחשב כבני הבית ויוצא בהדלקתם.

3. אחד מבני הבית שנסע לחוץ לארץ: יוצא ידי חובה בהדלקה שמדליקים עליו בביתו בארץ, אעפ"י שבמקום אליו נוסע, טרם הגיע זמן הדלקה (ואפילו נוסע ביום ראשון של חנוכה ששם עדיין טרם התחיל חנוכה), כדברי הגרש"ז אויערבך זצ"ל: "דעיקר חובת פרסום הנס תקנוהו על הבית... וכך היא המצווה שאחד מבני הבית ידליק, וכיון שבביתו כבר זמן הדלקה... נחשב במקום שיהיה כמקיים המצווה במקומו" (הליכות שלמה מועדים י"ג, ג). לא מדליקים עליו בביתו, ואינו מדליק שם לעצמו - צריך להשתתף עם המארחים.

4. בני ישיבה או בנות בפנימייה: כאשר באותו הבניין מקום השינה ומקום האכילה (חדר אוכל) - לדעת רוב הפוסקים עדיף להדליק בחדר האוכל וכן דעת מרן החזון איש. וכן הורה מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל בשיבתנו "קול תורה". ולדעת בעל אגרות משה ובעל מנחת יצחק זצ"ל - יש להדליק בפנימייה במקום השינה, ולהזהר משריפה.

ישנים בבניין אחד ואוכלים בבניין אחר - נחלקו הדעות היכן יש להדליק, להכרעת שו"ת שבט הלוי ג, פ"ג אפשרי להדליק או בפנימייה או בחדר האוכל או בבית המדרש כהוראת הנהלת הישיבה. ויש האוכלים ארוחה אחת של פת במקום השינה ומדליקים שם לכתחילה. בני ובנות ספרד - מברכים, רק כשלא מדליקים בביתם כנ"ל.

8 אגורות] לבעלי הבית על מנת שיהיה להם חלק בנרות או בשמן, או שבעלי הבית יקנו להם בקניין סודר או בהגבהה, חלק בשמן או בנרות, ויאמרו: אנחנו נותנים לכם במתנה חלק בנרות או בשמן. כאמור לעיל, כאשר המדובר ברווקים ורווקות בני ספרד שבביתם מדליקים כדין, בברכה, בכל מקרה, לא יברכו על הדלקה בבית מארחיהם, כמו כן, יש לציין, שלדעת הגר"ע יוסף זצ"ל בן ספרד הבא לאביו או חתן הבא לבית חמיו כגון לשבת חנוכה - יוצאים ידי חובה עם הבית כאילו הם מבני הבית. רווקים ורווקות בני אשכנז המתארחים גם לשינה, אינם יוצאים בהדלקת הנרות וישתתפו עם המארחים כנ"ל, הגיעו לאחר שכבר הודלקה החנוכה, ולא השתתפו איתם, ידליקו לעצמם עם ברכה (אז נדברו ג, נ"ג).

1. אורח שישן במקום אחד ואוכל במקום אחר, כששני המקומות שווים ומיוחדים לו - מברך במקום שאוכל (רמ"א). אבל כשמקום האכילה אינו מיוחד לו, ומקום השינה מיוחד לו - מדליק במקום השינה (דעת הגר"ש וזנר זצ"ל מבית לוי עמ' ק"כ).

2. בעל או אישה המתארחים וישנים אצל אחרים: יוצאים בהדלקת בני זוגם שנשארו בבית וכנ"ל, ואינם צריכים השתתפות עם המארחים, וצריכים לשמוע הברכות.. רוצים הבעל או האישה להדליק לעצמם בברכה במקום שמתארחים - רשאים, ויכוונו שלא לצאת בהדלקה שבביתם (רמ"א תרע"ז, ג ומ"ב טו-ט"ז).

על דא ועל הא

אם ניגש לראש מחלקת גסטרו בתל השומר עם 'הצעת ייעול': תשמע, לפני שאתה מתחיל ניתוח למי שנתקעה לו עצם בגרון, שים על ראשו עצם מאותו המין ותאמר לחש מסוים... כיצד הוא יגיב?

תרבות יזון מזל תרבות ישראל | הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

השיב הבן: "לקחתי עצם מהצלחת של אבא, הנחתי על ראשה ואמרתי את הלחש".

"ולמה לא לקחת מהצלחת של אמא?"

ענה הבחור: "כי אמא גמרה את הכל ולא נשאר. אבא אכל הודו ואמא אכלה עוף..."

אמר הרב זילברשטיין: "אם כך, ברור מדוע הסגולה לא הצליחה, כי כתוב בגמרא שצריך לקחת מאותו המין. רוץ מהר הביתה, תחפש עצם מהצלחת של אמך ותעשה את זה שוב".

הבחור רץ, חיפש בצלחת של אימו ומצא שם איזה עצם. הניח לה על הראש ואמר את הלחש. לא עברו כמה שניות, האמא השתעלה שיעול חזק ביותר והעצם עפה לקיר... (ראו גם בחשוקי חמד כתובות סא, א).

לאחרונה ערכתי ספר על הלכות חנוכה של ת"ח אחד מאלעד. בסוף ספרו הוא מביא אוסף דברי חיזוק וסיפורים לחנוכה, שם קראתי את הסיפור הבא:

בשבת קודש בבוקר ישבה לה משפחה ואכלה את סעודת השבת. לפתע השתעלה אם המשפחה בשיעולים חזקים וכמעט נחנקה. התברר שנתקעה לה עצם בגרון. קראו לרופא גוי, שניסה לחלץ את העצם, אך ללא הצלחה.

הרופא הזהיר שהדבר מסוכן ובחור מבני המשפחה רץ במהירות להגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שפסק שעל האמא למהר ולנסוע לבית החולים. "עשיתם את הסגולה הכתובה בגמרא (שבת סז). שמי שנתקעה לו עצם בגרון ייקח מאותו המין ויניח על הראש ויאמר לחש "נחית בלע"?", שאל הגר"י זילברשטיין שליט"א.

הבחור השיב: "כן, ניסינו ולא עזר"...
שאל הגר"י שליט"א: "איך עשיתם?"

ימי החנוכה באים וכולנו נשמע בוודאי על 'תרבות יוון' למול תורת ישראל. חשבתי לעצמי: מדוע כולם מדברים על התרבות היוונית ולא על הדת היוונית מול הדת היהודית?

היוונים הרי סגדו לאלים היוונים ואנטיוכוס העמיד בכל מקום את פסלו של האל היווני המשוקף. אם כך, היוונים לא הציגו רק "תרבות" אל מול תורת ישראל, אלא גם דת יוונית מול דת ישראל. אם כך, לא הבנתי, האם מדובר בתרבות מול תורתנו הקדושה או ב"דת יוונית" מול "דת ישראל"?

לבסוף, לאחר שקראתי וחקרתי את הנושא מבחינה היסטורית, התברר לי שהיוונים כלל לא העמידו את האלים הבזויים והמומצאים שלהם במרכז חייהם, אלא את האדם. להבדיל מתורתנו הקדושה, המעמידה את הקב"ה ית"ש במרכז ואותנו כמשרתיו ועבדיו, האמורים לעשות את רצונו יתברך בכל רגע ורגע, האמינו היוונים בכח האדם והם העמידו במרכז היוונים עצמם לא ייחסו חשיבות רבה לדת שלהם. המלחמה הרעיונית שלנו הייתה דווקא עם תרבות יוון.

מלכות יוון הושתתה על "כוחי ועוצם ידי", על עליונות האדם. הם האדירו את כוחו של ה"אני", את האגו האישי. הם הכריחו את היהודים לכתוב על קרן השור שאין להם חלק באלוקי ישראל, כשהמטרה היא לקעקע את האמונה במי שמנהיג את כולנו ומוליך אותנו כבובות משחק התלויות על חוט. ליוונים לא היה איכפת שילמדו תורה ויקיימו מצוות, אך הפריע להם שבני ישראל עובדים את הקב"ה באש ובמים ומוכנים למסור את נפשם למען הבורא. הפריע להם שעם ישראל מאמין אמונה מוחלטת בהקב"ה ומקיימים גם מצוות וחוקים שאינם מובנים וברורים להם בשכל האנושי. חז"ל (חולין ה, ב) אומרים שעם ישראל הם "ערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה". עם כל פקחותם ושכלם הולכים עם ישראל אחרי בוראם כבהמה המונהגת ע"י הרועה.

היוונים גזרו על ראש חודש, מילה ושבת, שהם בגדר חוקים. כפי שנכתב בתורה על מצוות השבת "שם שם לו חוק ומשפט", על ברית המילה - "וחוק בשארו שם" ועל קידוש החודש - "חוקי ראשי חדשים להם קבעת".

היוונים, כך מובא בספרים הקדושים, היו מוכנים לקבל התבטלות למצוות שהאדם מבין בשכלו ולכן הוא מקיימם, אך הם לא הסכימו לדרך בה מקיימים את חוקי התורה, שהשכל האנושי אינו מסוגל להבינם. כי כשהאדם מקיים רק מצוות המובנות לשכלו, הוא בעצם עובד את עצמו. מה שהוא מבין - הוא מקיים, ומה שלא מובן לו - הוא אינו מקיים. כך יוצא שהאדם הוא בעצם המרכז. אך כשהאדם פועל לפי צו שאינו מובן לו בשכלו ובחכמתו, הוא מוכיח בכך שהוא נתון לשליטת כח עליון, הכח המניע והמחייה אותו וממילא עליו לעובדו ולקיים את רצונו, גם אם הדברים אינם מתאימים להבנת שכלו של אדם. היוונים סגדו לאדם וכשהאדם ניצב מול הבורא - הם העדיפו את האדם. כאן ניטש ויכוח עמוק בינם לבין עם ישראל ואת הויכוח הרעיוני הזה, ביקשו הם לנצח בכל דרך, דרך הויכוח השכלתני, ואם לא, גם

בכח הזרוע, בכפייה ובאלימות רצחנית.

אם ניגש לראש המחלקת גסטרו בתל השומר עם הצעת ייעול ונאמר לו: "תשמע, לפני שאתה מתחיל ניתוח למי שנתקע לו עצם בגרון, תשים לו על הקרקפת עצם מאותו המין ותאמר לחש מסוים "נחית בלע", כיצד הוא יגיב? אם נסביר לרופא חילוני שציפורניים גורמות לסכנה לעובר, מה הוא יאמר? ומה יחשוב הפרופסור לחקר המוח אם נבהיר לו שאכילת זיתים היא 'קשה לשכחה'?

אבל אנחנו הרי יודעים ומאמינים בני מאמינים בקדושת התורה, בכך שהתורה היא לא רק חכמה, אלא גבוה מעל גבוה מעל השכל האנושי. אנחנו מאמינים לכל דברי חז"ל הקדושים, לא רק למה ששכלנו הצר מבין. מדובר במלחמה עיקשת של תורה קדושה, אש שחורה מעל גבי אש לבנה, שנכתבה בתקע"ד דורות לפני בריאת העולם (זבחים קטז, א), למול חכמה הניתנת להבנת בני אנוש. אנחנו, היהודים, עושים את רצון התורה הקדושה, הגבוהה אלף אלפי אלפים מכל הבנה אנושית!!!

"חכמה יוונית" אינה מצויה בימינו. בימינו עסוקים בעיקר ב"אכול ושתה כי מחר נמות", בתאוות הגוף הפשוטות, ללא כל מחשבות פילוסופיות עמוקות. אך אותה קרירות, המזלזלת בכל דבר שבקדושה, קיימת גם היום, והיא מגיעה, כמה מצחיק וכמה עצוב, לא מפילוסופים יוונים סגפנים וספרטנים, אלא ממבלי עולם תאוותנים ורדודים.

כשהיינו בני ישיבות צעירים, שמענו ב'ישיבת בין הזמנים' בבני ברק פעמים רבות את הרה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל. נזכרתי השבוע בשיחה מוסרית שנשא רבי אריה זצ"ל, בה הסביר ר' אריה שבן ישיבה שמאזין לרדיו, משול לנשר שיכול להמריא לגבהים, אך הוא קושר לכנפיו משקולות וכך מונע בעצמו את נסיקתו אל על. "אתה יכול להעפיל מעלה מעלה מבחינה רוחנית, אבל אתה מוכנס לראשך בכח דברים שיפריעו לך לעלות!", זעק רבי אריה זצ"ל.

יהודי שמאזין, רואה, קורא או שומע מה 'הם' חושבים על כל דבר וענין, כיצד הם מפרשים כל מאורע בחיים, הרי ממילא לבבו נאטם. גם אם ינסה לסנן ולאטום את מוחו, הכל חודר, מחלחל. כדי להבין שאנו שונים כל כך, מצויים באטמוספירה של תורה קדושה ונעלית מאין כמותה, עלינו להתנזר מכל קרירות הרחוב, זה שאינו מבין קדושה מהי. זה שכל מה ששכלו הקט אינו קולט - אינו קיים בעיניו. כשפרשן/שדרן/דעתן כל שהוא מתחיל להתפלמס ולהתווכח רעיונית, יכול כל דרדק לפרוך את טענותיו בלוגיקה פשוטה. אך כשהביקורת נשמעת בלעג, בצחוק, בסאטירה, הרי "ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות". וכדי שלא רק נדע בשכל מהי התורה הקדושה, אלא שגם נרגיש זאת - אנו צריכים להסתופף ולהתחמם אך ורק לאורם של חכמים. לא להתעסק עם האחרים. חנוכה. זה הזמן להתחזק.

(קטעים מתוך הספר החדש 'מחשבה בפרשה', הכולל לקחי מוסר ותבונה, סיפורי מופת, עובדות מגדולי ישראל, הגיונות מחשבה ופניני תורה והלכה, בצירוף הליכות והנהגות ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א. הפצה ראשית: יפה נוף).

כשהכנתי את השיעור בדף היומי, כשהגעתי למילים "בפיך זו צדקה", לא יכולתי להמשיך הלאה. הרגשתי שהמילים מטלטלות אותי...

צדקה זה לא רק לתת כמה שקלים ליהודי שעומד בדלת, או לעני בבית הכנסת. צדקה אפשר וצריך לעשות גם בפה...

קארטאפעל קוגל, אלא כדי לתקן את המידות. כשהכנתי את השיעור בדף היומי [דף ו' ע"א] כשהגעתי למילים "בפיך זו צדקה", לא יכולתי להמשיך הלאה. הרגשתי שהמילים מטלטלות אותי. להוי ידוע לכם, מורי ורבותי, צדקה זה לא רק לתרום למציניגים. צדקה זה לא רק לתת כמה שקלים ליהודי שעומד בדלת, או לעני בבית הכנסת. צדקה אפשר [וצריך] לעשות גם בפה. הבה נלמד להגיד תמיד מילה טובה. כמה דורות היה אפשר להציל אם כל רבי בחיידר, וכל מגיד שיעור בישיבה, היה יודע לרומם ילד מיט א גוט ווארט. לרומם בחור צעיר במילה טובה. ושיהיה ברור, זה חשוב פי מיליון יותר מכסף. כסף זה דבר חולף, היום הכסף אצלך, מחר הכסף אצלנו. אבל מילה טובה נשארת חקוקה לאדם לכל החיים. הייתי פעם במיטאג טיש [-בשלחן של שבת ביום] אצל מרן הרבי הקדוש ההייליגער ישועות משה מויז'ניץ זצוק"ל. הייתי אז בחור צעיר, ועמדתי שם על ספסל כל שהוא, ופתאום אני רואה שהרבי הקדוש מפנה את מבטו אל בחור צעיר מבית ליטא, ואומר לו במתיקות לשונו: "מיינ טייפער קינד [-בחור יקר], האם נטלת ידיים?" [-כלומר איפה אתה אוהז בסעודת שבת, האם אתה כבר אחרי ברכת המזון?]. מורי ורבותי, הבה נחשוב מה קורה לבחור צעיר, שנכנס לטיש של צדיק מזקני האדמורי"ם בדור, חבר מועצת גדולי התורה, והרבי פונה אליו בחביבות במילים כאלה, מה זה עושה לו... עכשיו אשאל אתכם, מה היה קורה אם הבחור הזה היה מקבל ממישהו אלף דולר, לכמה זמן הכסף הזה היה יכול לעזור לו? כמה הוא היה זוכר את זה? ומה קורה כעת, האם הוא יכול לשכוח בכלל סיפור כזה... נחזור על המילים שפתחנו בהם: "בפיך זו צדקה". החבר שלך עשה שידוך ופגשת את החתן? בוא לחבר ותגיד לו: ר' יענקל, ראיתי את החתן שלך, הוא משהו מיוחד. איזה תחושה טובה תתן לבן אדם. זה לא עולה כסף. צריך בשביל זה רק קצת אהבת ישראל, לאהוב כל יהודי, לפרגן לכל יהודי, ולהגיד לכל אחד את המילה הטובה לה הוא מחכה.

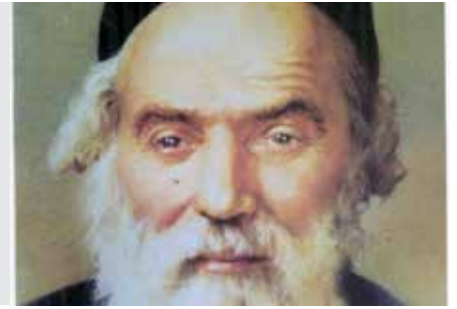
(הרה"ג רבי אברהם ישעיה קובלסקי שליט"א, גיליון מתיקות הדף היומי)

בשבת התפללתי בבית כנסת מסויים. מפני כבוד הבריות לא אתן שום רמז של עיר או שכונה וכו'. אחרי התפילה נערך שם קידוש. הערינג, קוגל, קידוש כיד המלך. באמצע הקידוש הגיע אדם מהרחוב, הוא נכנס ופוגש מכר שכבר שנים לא ראה אותו, ואומר לו בהתלהבות: "שלום עליכם! מה שלומך?" אותו אדם במקום לענות לו: "עליכם שלום! מה שלומך אתה?", הוא אומר לו: "השמנת נורא! מה עובר עליך? אפילו הסנטר שלך נכפל כמו יהודי זקן!"... האדם החליף צבעים. פשוט לא ידע איפה לשים את עצמו. ובתוך דקה, הוא כבר לא היה בבית הכנסת. פשוט שפיכות דמים! נורא נוראות! זה החזיר אותי למה שקרה לי לפני כעשור שנים. שברתי את היד לא עליכם, והייתי חבוש בגבס למשך חודשיים. אנשים בעלי רגש התעניינו במצבי איך אני מרגיש, ובירכו מכל הלב רפואה שלימה. אך היו גם אנשים ציניים, לצים, שאמרו לי באידיש בפאתוס: "איך וויל זעהן ווי יענער קוקט אויס" [-אני רוצה לראות איך השני נראה]... כאילו הגבס הוא חלילה כתוצאה ממריבה. מסתובב יהודי עם גבס על הידיים, הוא שרוי בצער, הוא לא יכול להתרחץ, יש לו אזיקים על היד, ומה יש לאנשים להגיד? כמה מילים עוקצניות... מורי ורבותי, מילים יכולות לאחות, מילים יכולות לחבר, אך מילים יכולות לפצוע אדם לכל ימי חייו! "כי באפם הרגו איש".

בדף היומי [דף י"א ע"א] אנו לומדים את לשון הברכה: "וברא בו בריות טובות להתנאות בהם בני אדם". בורא עולם ברא אנשים טובים להתנאות בהם בני אדם, שאנשים יוכלו ליהנות מהם. לשם אנחנו צריכים לכוון. שכל אחד יזכה שתהיה רוח הבריות נוחה הימנו, וממילא תהיה רוח המקום נוחה הימנו, כלשון המשנה במסכת אבות.

ולאלו שעדיין לא למדו להגיד מילה טובה, זה עוד לא בא להם בטבעי, נבקש מהם: לפחות תשתקו! "מיגו דאי בעי שתיק" - אומרת הגמרא. העיקר שהפה לא יהיה חלילה חָרָב! וגם מי שנולד עם טבע של עוקצן, יכול להשתנות מן הקצה אל הקצה. זה התפקיד שלנו פה בעולם הזה. לא באנו לכאן בשביל לאכול

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? **שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il**

האם מותר לשמוע לשון הרע ממי שמספרו כדי להפיג את דאגתו מלבו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לאדם שאינו מכירן].

ולגבי השמיעה ממי שמספר להפיג דאגתו, כתב הספר חסידים (סי' סד) שמצוה לשומעו, ואם אפשר, יתקן ויחבבו אצל חברו. והוסיף שאם הנפגע מספר זאת גם לאחרים כי הוא מתכוין להוציא עליו שם רע אין לשמוע לו אלא לגעור בו [שכן להפיג דאגתו בד"כ די בסיפור לאדם אחד]. וראה בספר חסידים (שם) שמשמע שמותר לספר אף כשמועיל רק לשכך כעסו או צערו. ובח"ח כאן יש שביאר (נתיבות חיים), שדוקא אם חבירו חטא נגדו ולבו כבד וקשה לו להחזיק הצער בלב, נחשב הדבר לתועלת, מחמת שמועיל לעתיד להסיר הדאגה, וכעין זה כתב הגרש"ד מונק (מרפא לשון ח"א עמ' לב).

הזכרנו אתמול את דברי ה'חפץ חיים' בהגה"ה, כי "אפשר שהוא הדין אם כוונתו בסיפורו הוא כדי להפיג את דאגתו מליבו, הוי כמכוון לתועלת על להבא".

בביאורים ומוספים מביאים כי יש שהוסיף, שאף שיש סוברים שמהשעבודים המוטלים על הבעל הוא להרגיע את אשתו מדאגותיה והדברים המציקים לה, ולא יתכן א"כ שיהיה אסור לה להציען בפניו - מ"מ ברור שאין שעבוד זה מתיר לעבור על איסור לשון הרע, ואף כשהוא לתועלת קשה שיתקיימו כל התנאים, כגון שתבדוק היטב שבאמת השני עשה לה רע ואין זה רק טעות שלה מחמת שנוגעת בדבר, וכן שתכוון לתועלת בלבד ולא בדרך התרעמות וכעס על המזיק אלא רק להסיר דאגתה, וכן שאינה יכולה להסיר הדאגה בלא להזכיר את השם של המזיק [או לספר

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע גזרו הגוים דוקא על שלושת המצוות - תורה שבת ומילה?

תענית דף יח

שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה

והשיב לו: יתבטל מכם ג' דברים אלו - ואחזור מקטרוגי, ואלו הן: שבת ומילה ותורה. מיד השיב לו הרב הנ"ל: יאבדו הם כהנה וכהנה - ואל יתבטל אות אחת מתורתנו הקדוש החלילה!" הרי למדנו שהשטן מקטרג על שלושת מצוות אלו יותר מאשר על כל שאר המצוות, ונראה לומר שטעם הדבר הוא, משום שבכל תרי"ג המצוות לא מצינו שיהיו נקראים בשם "ברית" אלא שלושת אלו בלבד: לגבי שבת נאמר "ברית עולם", לגבי מילה נאמר "ואתה את בריתי תשמור", ולגבי תורה נאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת", ואף שהקב"ה כרת עם ישראל ברית בחורב על כל תרי"ג המצוות - זהו בכללות, אבל בפרטות לא מצינו שום מצוה שיש בה כריתת ברית, אלא שלושת מצוות אלו, שהם עיקר הקשר הנצחי והברית בין ישראל לאביהם שבשמים. לא פלא, אם כן, שהשטן מקטרג דוקא על שלוש מצוות אלו!

(כמוצא שלל רב דברים ד ו)

בגמרא במסכת ראש השנה (י"ט): מסופר "שגזרה המלכות גזירה שלא יעסקו בתורה ושלא ימולו את בניהם ושיחללו שבתות". ולמה גזרו הגוים דוקא על שלושת המצוות הללו? המהרש"א (שם) מבאר, שבשלוש מצוות אלו ישראל מובדלים הבדל גדול מן העמים: בתורה - כמאמר הכתוב "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים" (דברים ד ו), ובשבת נאמר את שבתותי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם (שמות לא ג), וכן במילה "ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם" (בראשית יז יא).

תוספת ביאור הוסיף על כך הגאון רבי אריה פזמרנצ'יק, בעל "עמק גרבה" (עמ' קלב): בספר "דרך עץ החיים" לרבי משה חיים לוצאטו - הרמח"ל, מסופר: "הוגד לנו שבימי המנוח החסיד המקובל הגדול הרב ר' שמעון אעסטריפאליער, כשהיתה הגזירה ר"ל בשנת ת"ח, השביע הרב הנ"ל לסטרא אחרא ושאל אותה: על מה ולמה אתה מקטרג על עמנו בני ישראל יותר מכל האומות?

האם מותר לסגור את הגגון שמעל הסכך באמצע החג?

הדעות מותר לפרק סוכה בחג הסוכות כאשר קיימת סוכה אחרת. ואף לדעת המחמירים - הסרת דופן רביעית של סוכה, באופן שאינו פוסל את הסוכה, או סגירת הגגון שמעל הסוכה, באופן שהסכך פסול אך הסוכה עצמה נותרה כפי שהיתה, מותרת לכתחילה. וראה להלן בנוגע להסרת חלק מהסכך לצורך אכילה ושינה בסוכה ביום שמחת תורה.

[שו"ע תרסו, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

אסור לפרק את הסוכה עד לסוף היום השביעי של חג הסוכות, כיון שמצות הישיבה בסוכה היא עד לסוף יום זה, ואם יחפוץ לאכול או לישון יזדקק לסוכה.

ויש שפירשו בדעת ראשונים, שישנו איסור בעצם פירוק הסוכה במשך כל ימי חג הסוכות, ולכן אף מי שיש לו שתי סוכות אינו רשאי לפרק אחת מהן, הגם שבאפשרותו לאכול ולישון בסוכה אחרת; ולדעתם, לכתחילה יש להחמיר כדעה זו. ויש שפירשו, שלכל

באיזה אופן ניתן להכשיר סוכה לאכילה ביום שמחת תורה - בארץ ישראל?

הסמיכות של יום זה לחג הסוכות, נראה היושב בסוכה ביום זה כמוסיף על המצוה, ולכן, מי שצריך לאכול בסוכה בשמחת תורה, הצריכוהו חכמינו ז"ל להסיר מעליה בערב החג - בסמוך לשקיעת החמה - סכך בשטח של ארבעה על ארבעה טפחים, (טפח = 8-9.6 ס"מ, לשיטות השונות), לאות היכר שאינו יושב בה לשם מצוה.

[שו"ע תרסו, א, ומשנ"ב ג רה; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

אסור להוסיף על מצוות התורה, שנאמר: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה... לא תסף עליו". והמוסיף על מצוה בזמן הראוי לקיום המצוה, ולא התכוון בהוספתו לשם מצוה, נחלקו ראשונים אם עובר על האיסור; אבל בזמן שאינו ראוי לקיום המצוה, לכל הדעות אינו עובר אלא התכוון לשם מצוה.

ולפיכך, האוכל או ישן בסוכה ביום שמחת תורה, ללא כוונה לקיום המצוה, אינו עובר על איסור 'בל תוסיף'. אולם, בשל

באיזה אופן ניתן להכשיר סוכה לאכילה ביום שמחת תורה - בחוץ לארץ?

בסוכה ביום התשיעי, יום שמחת תורה, יעשה מעשה אחר לאות היכר שאינו יושב בסוכה לשם מצוה - שיכניס לסוכה חפצים שאין מכניסים לתוכה במשך ימי החג: לסוכה קטנה - נר, ולסוכה גדולה - סירים וקערות, (ראה במקורות). ונחלקו הפוסקים, אם יש להכניס את הנר או הסירים כבר ביום שמיני עצרת, או רק ביום התשיעי, שמחת תורה.

[שו"ע תרסו, א, ומשנ"ב י ריא; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 10-13]

כאמור, ניתן 'להכשיר' את הסוכה לאכילה ביום שמחת תורה, על ידי הסרת חלק מהסכך בערב החג. ותקנה זו אינה אפשרית אלא בארץ ישראל, אבל בחוץ לארץ, ערב שמחת תורה הוא יום שמיני עצרת, שהוא יום טוב ואסור להסיר בו את הסכך; ומאידך, לא ניתן להסיר את הסכך בערב שמיני עצרת, כיון שבני חוץ לארץ חייבים באכילה בסוכה גם ביום שמיני עצרת.

ולפיכך, תיקנו חכמינו ז"ל, שכן חוץ לארץ הצריך לאכול

אתמול למדנו

* מותר להשליך חפצי מצוה - כגון ארבעת המינים, וערבות של הושענא רבה - ואין חובה לגונזם. אולם, אסור לנהוג בהם מנהג של בזיון, ולכן, אסור להשליכם לאשפה, ואין לפסוע על גבן.
* יש שנוהגים לשמור את הערבות מחג הסוכות עד לפני חג הפסח, ולהסיק בהם את התנור לאפיית המצות, ויש שנהגו להצית בהן את האש לצורך שריפת חמץ.
* גוי שקטף ערבות בשבת לצורך הושענא רבה (כגון שחל ביום ראשון), מותר לקנותן ממנו אפילו אם עשה כן על פי בקשת ישראל, אלא אם כן התפרסם הדבר כי הגוי קטף אותן בשבת לצורך ישראל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן להניח סכך על הסוכה לפני סוכות תשפ"ב בשביל סוכות תשפ"ג?

החג, ודי בכך; ואם הונח במפורש לשם החג, די בכך אפילו אם הדבר נעשה באסרו חג של חג הסוכות הקודם. ואם הסכך הונח לשם צל ולא לשם החג, אין מצוה לשוב ולהניח את כולו לשם החג, אלא צריך רק 'לחדש' דבר מה בסוכה, כדלהלן. והנחת הסכך או חידוש הסוכה לשם החג של שנה זו, אינם מועילים לחג של השנה הבאה.

[שו"ע תרלו, א, משנ"ב א, ב, ג, ד רז, ושעה"צ ט]

סוכה שִׁסְכָּךָ לא הונח עליה לשם החג, דהיינו לשם קיום מצות סוכה, אלא לשם צל בלבד - כשורה. אולם, לכתחילה מצוה להניח את הסכך לשם החג, כדי שלא יטעו ויסברו שניתן לשבת בסוכה המשמשת בכל ימות השנה לדירת קבע, אשר יש אומרים שהיא פסולה מדאורייתא.
ואם הסכך הונח בתוך שלושים יום לחג, הרי זה כאילו הונח לשם

הלוח היומי

כ"ז בכסלו | רבי אברהם ב"ר דוד הראב"ד זצ"ל, מפושקיירא, בעל ההשגות, בעלי הנפש ועוד

יארצייט:

ד' אלפים תתקנ"ח/ט: רבי אברהם ב"ר דוד הראב"ד זצ"ל, מפושקיירא, בעל ההשגות, בעלי הנפש ועוד.
תק"ב: רבי משה ב"ר אברהם ברודא זצ"ל, אב"ד פפד"מ ובעל אהל משה.
תרכ"ב: רבי אלעזר ב"ר משה אליקים בריעה הופשטיין זצ"ל, האדמו"ר מקוז'ניץ.
תרע"ו: רבי יוסף ב"ר אהרון פרלוב זצ"ל, האדמו"ר מקוידנוב.
תרע"ז: רבי שאול ב"ר אברהם קצין זצ"ל, בעל פרי צדיק.
תשכ"ג: רבי משולם ב"ר שמעון ראט זצ"ל, אב"ד טשרנוביץ, שאץ ועוד, בעל שו"ת קול מבשר ועוד.
תשל"א: רבי יהושע זליג ב"ר שמעון משה דיסקין זצ"ל, אב"ד פרדס חנה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מה תפקידנו בחנוכה?

המשגיח דליקווד, הגה"צ רבי נתן וואכטפויגל, אמר: כל מועד יש לו תפקיד, בפסח - זמן חירותנו, בשבועות - זמן מתן תורתנו, ובחנוכה - כתוב במפורש, "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל" - רק להודות ולהלל!!
(לקט רשימות - חנוכה עמ' קי)

נשתדל להתבונן ברוב טובותיו של ה' עימנו, (משפחה, מזון, בריאות וכו') ולהודות לו על כל חסדיו אתנו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il